

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:
de un sr. garson: prima dată la
bani; a doua oară 12 bani; a 3-a
oară 8 b. de fiecare publicare;

Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt să se plătească în Arad.

Telefon pentru oră și comenzi
Scrieri solicitate nu se primesc

Adunarea din Chișineu.

(R.) Dintre adunările românești de protestare nici una nu s'a convocat sub auspiciul mai bune de cât cea din Chișineu. În comunele dela frontiera apusană a României nu e un singur fruntaș care să nu-și fi dat adesiunea și să nu fi scris chemarea la îndeplinirea înaltei datorințe naționale. În frunte cu veneratul protopop al tractului, acolo vor fi toți preoții din cele două cercuri, acolo toți mireni, între ei înălțându-se noi: președintele clubului comitatens român, dl M. Veliciu.

Nici o îndoială nu încap: adunarea va fi impozantă și plină de însuflețire. Cine cunoaște pe Românii de pe Luncă, știe cât sunt de aprigi, știe că păzitori mai buni nu se putea așeza la *margină*. Mai mult săraci de cât bogati — căci moșile întinse sunt proprietatea *domnilor* — frații noștri dela Crișuri sunt înzestrați cu o mare virtute națională: dragostea pentru neam și dorința vine de a fi stăpâni pe soarta lor.

Eată de ce era fatal ca oamenii stăpânirii să nu-i crute, și astfel Românimea d'acolo să vadă zile sângeroase ca cea dela Sepreus.

Nimic nu i-a înfricat însă pe acești Români falnici și adunarea de Joi va fi numai o nouă probă a bărbăției lor.

Am dorit însă ca și din punct de vedere mai larg, al marelui chestiunii naționale, adunarea din Chișineu să fie un pas înainte în campania pornită. Până acum toate protestele au fost mai mult — platonice. Se enunța anume că *protestăm*, dar formal nu se adresa nicăiri protest. Socotim, din acest punct de vedere, că din fiecare adunare să se protesteze formal printr-o adresă la Dietă. să rămână astfel pe veci urme de protestarea noastră... De simpla enunțare publică nu se ia, nu rămâne act de cât cel mult în presa românească. Nu e destul însă atâta, ci să lovim acolo unde doare. Președintele Dietei să primească și să fie silit zilnic a depune la birou protestele energice ale Românilor.

În același timp să ne aducem aminte și de adunările de protestare din 1893: *din 44 meetinguri s'a adresat atunci telegramă M. Sale*. Cu omagială supunere, de ce nu l-s'ar aduce și acum la cunoștință M. Sale faptul că Românimea întreagă stă strâns în jurul prelaților și protestează ca un singur om împotriva proiectului ministrului Berzeviczy?

Adresatu-ne-am doar M. Sale și din adunarea măreată convocată în Decembrie 1897 la Arad, dar pe care autoritățile nu ni-au conces-o; nu ne-a putut însă nimeni opri de a ne strânge la sfântul altar!

Să nu rupem cu tradiții, și mai ales să nu uităm, că tot ce am făcut în trecut

în astă privință, avea o însemnătate și rost deosebit.

Acestea ni-am ținut dator să le supunem meditațiunei atât a prietenilor noștri dela Chișineu, cât și a celorlalți tovarăși de luptă cari se vor mai întruni să protesteze împotriva tuturor încălcărilor guvernului maghiar.

Sași protestează. Alegătorii Sași din Brașov și gi-r au ținut Duminecă după amiază o adunare în care unanim s'a protestat contra proiectului de lege al ministrului Berzeviczy.

Mărturisiri prețioase.

— Dualismul. —

«A Hét», revistă săptămânală politică, în ultimul ei număr sub titlul «Obstrucțiunea și dualismul» publică la loc de frunte un articol, conținând mărturisiri, pentru noi foarte prețioase.

Luând apararea dualismului, pentru mântuirea caruia este necesară acțiunea lui Tisza, arată că dualismul este ultima formă, care poate corespunde idealului politic maghiar. Se silește apoi să dovedească absurditatea unei politici, ce-ar tinde la distrugerea arangementului politic din 1867, definitiv și etern asigurând existența, înflorirea și importanța statului maghiar. Ia rînd pe rînd toate obiecțiunile de respântii împotriva dualismului și cu privire la chestiunea naționalităților se exprimă astfel:

«Se zice: dualismul e cauza că politica noastră de naționalități nu se poate mișca. Nu e adevărat. E adevărat că Austria agită neîntrerupt naționalitățile contra noastră; e adevărat că mâna Venei, mereu le turbură și le sprijinește; dar și aceea e adevărat, că dela 1868 încoace n'a trebuit să executăm legea de naționalități și regele maghiar, care în aceeași vreme e și împărat austriac, nici când n'a reclamat-o aceasta ministrilor săi maghiari; și aceea e adevărat, că Tisza Kálmán a putut face după plac politică de maghiarizare cu fișpani d'alde Bánffy și ministrul președinte Bánffy a putut face procese de memorande; *nici când n'au avut pentru aceasta cu regele nici o greutate*; adevărul pur este că am putut coloniza ciangăi, am fi putut cumpăra, de-am fi vrut, întocmai ca și lacul Csorba, întreg Ardealul: numai dela noi a depins s'o facem»...

»Se zice: dualismul ne eschide dela exploatarea constelațiunilor europene. Nici asta nu e adevărat. Dela 1867 politica externă a imperiului a făcut-o Andrassy, Kál-

lay și Tisza Kálmán. Una dintre cele mai importante două momente ale acestei politici alianța germană, noi maghiarii am forțat-o, împotriva politicii Camarillei, căreia-i trebuia revanș pentru Sadova. Ceealaltă, ocupațiunea Bosniei, este de-a dreptul continuarea tradițiilor celor doi Huneazi. Politica religioasă maghiară a știut învinge înclinările vaticaniste ale curții; *respingerea irendentei române am putut-o octroa asupra politicii noastre externe în vremea chiar a unei alianțe cu regatul român, până ce irendenta italiană, de interes numai austriac, n'a putut fi respinsă».*

Sincere și prețioase mărturisiri. Și mai au un atribut; *fatal de adevărate!* Aserviți fost-am și suntem de toți factorii, cari în ordine morală trebuiau să fie etern obligați cu recunoștință poporului român și toate conflictele Monarchiei interne și externe, aplanatu-s'au pe pielea noastră. Nici când doar, n'a fost mai nefericită starea noastră ca cea de azi. Lovituri peste lovituri ne ajung una după alta. Forța vitalității noastre le rezistă, ici colo ea și isbucnește, ca și isvorul pe care l'at astupat ici și rasare colo, dar organismul întreg vestejește, n'are nici o lovitură, până ce am primit alta.

Ce fatalitate mai mare trebuie, de cât faptul că în aceasta diabolică armonie de interese, care ne aruncă în gura morții, trebuie să le vedem asigurate chiar și interesele fraților noștri din Regat. E disperată perspectiva sorții noastre privind-o din punctul de vedere al constelațiunilor din prejurul nostru. E și mai disperată privind-o din cel al puterii actuale de stat, proclamat pe față: desființarea noastră. Cu noi nimeni, împotriva noastră toți. Adevărul cauzei noastre l'am pierdut chiar: străinătatea e informată cu legea de naționalități, saturată cu vestitele libertăți maghiare. Și pe când realitatea este, că nu este pe fața pământului absolutism care să nu fie mai suportabil de cât starea-ne de azi, lumea ne crede de ingrați, urmărind scopuri ce primejdiesc pacea, aprobând prin urmare măsurile guvernului.

Azi nu există popor în Europa, care sub raportul vieții sale naționale să fie mai asuprit decât noi. Nici în Rusia. Acolo asuprirea e cel puțin cinstită. E recunoscută. La noi?

Eată ce zic însuș asupritorii despre o lege, lege în vigoare, bine trebuie semnat, cu care se îmbată străinătatea:

»Dela 1868 încoace n'a trebuit să executăm legea de naționalități și regele maghiar, care în aceeași vreme e și împărat austriac, nici când n'a reclamat-o aceasta ministrilor săi maghiari».

O propunere resuscitată.*)

— Spre discuție publică. —

În numărul ultim al ziarului de odinioară »Dreptatea« redactat în Timișoara, dl avocat Dr. Dobrin a avut buna idee de a prezenta publicului românesc o propunere care dacă s'ar fi realizat, ori s'ar realiza, ar însemna un pas înainte în calea noastră spre (cultura) lumină.

Cu apunerea ziarului a rămas acea propunere fără a mai fi resuscitată în publicitate. N'a încetat însă a fi obiect de interes și de discuție în unele cercuri, mai cu seamă în cercurile oamenilor tineri, însuflețiți de cea mai curată iubire de neam.

Cu câțiva ani mai înainte, dl adv. Dr. Tit Mălaiu mi-a desfășurat intenția acelei propuneri (căci eram pe băncile școlii, când apăruse în »Dreptatea«) însufletindu-mă să o studiez. Imi arată cu cât interes era desbatută ideea pe vremea aceea în cercurile societății »Petru Maior« în fruntea căruia era pe atunci regretatul profesor Puican, care a militat cu mult zel pentru realizarea acelei propuneri.

Frecările agitate, care se petreceau în viața noastră publică pe atunci, au făcut ca propunerea să resune în pustiu. N'a fost însă uitată.

Acum, cu toate că avem destule lupte, în care trebuie să ne angajăm puterile și chiar în vederea acestor lupte — care de altcundă nici când nu înceată — cred, că e potrivit și chiar necesar a resuscita acea propunere făcând-o obiect al discuției publice.

Propunerea se învâlcă, precum urmează: *e vorba de a face, ca, din frumosul contingent al tinerimii noastre academice, de a-și face câte un an de studiu și în afară de hotarele Ungariei — mai cu seamă în România — și aceasta cu ajutorul nesimțit al tuturor acelor, din frumosul număr al intelectualilor noștri care au beneficiat vreodată de stipendii.*

Se știe, că guvernul țării s'a îngrijit de cu vreme, ca tinerii noștri cu dor de studiu să fie avizați numai la învățătura, ce se face la școlile superioare ungurești. A dispus arbitrar, ca stipendiile fundațiilor noastre să poată fi conferite numai între granițele țării. Intenția vădită a acestor restricțiuni de asemenea este în serviciul politicii de maghiarizare, căci vrea să alimenteze dorul nostru după civilizațiune numai din cultura maghiară... impunându-o.

În realitate n'avem a ne teme, că caracterul nostru național va fi contopit în cultura maghiară, căci am trăit împreună o mie de ani și am rămas tot Români, ba, ce e mai mult, cu o proprie putere de viață am chiar cucerit. N'avem a ne teme, căci în temei cultura maghiară nefiind originală nici când nu se putea ridica la acea preponderanță, încât să ofere elementului maghiar forța de a ne asimila, ar putea cel puțin să ne slăbească. Dar, dacă nu ne-ar putea asimila, ar putea cel puțin să ne țină pe loc în calea noastră spre civilizațiune, *câtă vreme vom avea să ne luptăm cu o cultură, ce ni-se impune și care nu coincide cu firea noastră.*

*) Onor. redacția a celorlalte ziare sunt rugate, fără deosebiri de vederi politice, să reproducă ori barem să ica act despre aceasta propunere, pentru a putea fi discutată în cercuri cât mai largi. Aut.

Cultura noastră a Românilor din statul ungar, de asemenea nu este originală, în afară de ce privește libertatea limbii și a trecutului nostru; dar nu e nici ungurească, ci convenim în punctul acesta și Români și Maghiari, căci cultura ce o avem și unii și alții *în fond e germană*. Deci guvernele și barbații de stat maghiari, ar trebui să ne convingă, ca elementului maghiar, pentru de a ne putea asimila, îi lipsește nu numai condiția numerică, ci și cea culturală.

Deși prea puțin favorizați de soarte, ținem și noi ca și ei să facem pași înainte spre lumină. O deosebire e însă între noi și ei! Până când aiurea se crede și se știe, că știința e un tezaur comun al omenirii întregi, de a cărui strălucire toți au dreptul să se lumineze, la noi dominează alte stări. Noi suntem reduși la rolul de a primi și razele de strălucire ale acestui tezaur... strecurate prin sita... și din mâna a doua.

Dar, dacă în adevăr avem dorul după cultură și dacă suntem necesitați a ne potoli setea adeseori din mocirle, care ni-se pun în cale și din care otrava arereori lipsește, de ce să nu fim în stare să trimitem barem din sărbătoare în sărbătoare, câte un fiu al familiei noastre românești acolo, unde izvorește știința și cultura... curată, răcoritoare... și dătătoare de viață.

Contingentul intelectualilor noștri de valoare s'a creat și se crează cel mai mare parte cu ajutorul stipendiilor. Aceste însă astăzi sunt restrânse de a putea fi date numai pentru școlile din Ungaria.

E deci o trebuință arzătoare, de a da ocazie tinerilor noștri mai talentați, care își vor fi terminat bine studiile acasă, să se instruiască barem câte un an în străinătate. Si aceasta, cine poate să o facă din propriile sale puteri!

Dar adeseori tinerii cei mai de valoare nu pot, căci sunt săraci. E rolul societății românești, în cazul acesta al foștilor stipendiști, să le ofere ajutor, care cât de puțin nu poate fi spre greutate.

Anume! Avem sute și sute de intelectuali, care ajutați de stipendii și-au creat frumoase situațiuni. Dacă aceștia vor întoarce națiunii numai câte o para, din Crăciun în Paști, se va putea avea un izvor de a putea susține în fiecare an, câte patru cinci tineri — de ori-ce specialitate — pe la școlile nalte din străinătate.

Nu vom fi cosmopoliți, ci oameni cu orizontul deschis. Nu voim a asimila pe alții, ci a ne conserva dorim, mergând tot înainte și îndeosebi *a ne apăra dorim de o cultură, ce nu ne încălzește și care o mie de ani nu s'a potrivit cu firea noastră.*

Foștii stipendiști se vor afirma vrednici de națiunea lor, vor răsplăti barem în parte nesecata iubire de neam a fondatorilor, din a căror roade și-au făcut viitor.

Din dragoste românească, rog pe toți acei, ce au la inimă înaintarea neamului nostru, fără considerație la unele scizii, ce ne bântue, să îmbrățișeze cu căldură această propunere, care nu are pretenția de a fi originală, dându-și în publicitate păreri asupra modului, cum ar fi a se realiza.

Să voim, și Doamne ajută!

Prof. Dr. V. M.

*) Cu ideea ca tinerii noștri să studieze câte un an și în România, se ocupă în merit un valoros bărbat din Regat, dl N. Iorga.

SITUAȚIA POLITICĂ.

Meetingurile de ieri. — Coroana și contele Tisza. — Audiența la Majestatea Sa. — Din clubul liberal.

Eri a fost o Duminecă a agitațiunilor politice. În cincizeci de orașe ale țării s'au ținut adunări publice de protest contra guvernului. În Presburg s'a ținut un mare meeting pentru guvern, la care s'a prezentat și ministru de comerț Hieronymi Károly, ținând un mare discurs în apărarea guvernului. Hieronymi a declarat că contele Tisza István nu va ceda, va merge mai departe pe calea apucată, până ce va face ordine.

Se colportează vesti pretinse din izvor sigur, că situația contelui Tisza la Coroană este cea mai solidă. Se poate zice că dela 1867 nici un guvern nu s'a bucurat de o așa încredere la coroană ca și al contelui Tisza István. Coroana este hotărâtă a nu-l abandona pe Tisza cu nici un preț și a-l da toate condițiunile constituționale pentru o guvernare durabilă.

Majestatea Sa Regele a primit ieri în audiență pe ministrul de externe contele Göblöschsky.

Aseară clubul liberal era foarte viu, Hieronymi îndeosebi a fost felicitat pentru debutul din Pojon. Acolo erau Tisza, Heder-váry, Plósz, Nyiri. Mai târziu a sosit și Szentiványi Árpád, care a declarat, că comunicatele ziarelor despre ieșirea lui din partid, l-au suprinș și pe dânsul.

S'a vorbit mult că grația Regelui este mai mult ca ori când pe partea lui Tisza.

Dela congregația comitatului Timiș.

Din Timișoara ni-se scrie, că acolo la 3 Dec. în congregația comitatului s'a petrecut un scandal enorm în urma purtării majorității mamelucilor de a vota cu stla încredere guvernului Tisza și partidului liberal, ceea ce opoziția fără deosebire de partid a desaprobat zgomotos.

Primul care a vorbit contra propunerii baronului Ambrózy Béla a fost valorosul protopop român din Buziaș Pepa, care a zis, că *încrederea zguduită nu mai posedă forță morală*. Ministrul de interne vroia să se folosească de orașe și comitate ca și de niște mijloace meschine pentru ajungerea scopurilor sale. Guvernul maghiar nu se sfiește de a maghiariza cu foc și sabie pe nemaghiari — cum e și proiectul de lege al lui Berzeviczy — prin ce a înstrăinat pe cetățenii nemaghiari. Declară că nu primește propunerea lui Ambrózy.

Othk Géza și Szivák Imre au pledat pentru propunerea lui Ambrózy. Ultimul, care a vorbit contra a fost deputatul Fülöp Béla care a enumerat toate fărâdelegile săvârșite de ministrul Tisza începând cu forțarea regulamentului provizoriu dela 18 Nov. Speră, că comitatul Timișului nu se va angaja ca purtător de șlep al lui Tisza. Propune să se voteze încredere lui Széll, Andrássy, și tuturor disidenților. Zgomotul ce s'a produs în urma ultimelor cuvinte ale deputatului opozant a înecat graiul oratorului, ear președintele a pus chestia iute la vot, care a trecut cu majoritate de voturi.

Din străinătate.

Din Austria.

Relativ la excesele din Innsbruk. Ministrul italian al afacerilor străine Tittoni răspunzând la diferite întrebări asupra exceselor dela Innsbruk, a declarat că acele

evenimente nu pot fi decât deplânse; totuși răcirea mulțimei excitate nu poate să slăbească legăturile care unesc știința și civilizațiunea germană cu știința și civilizațiunea italiană nici să influențeze raporturile dintre Austro-Ungaria și Italia care au adânci rădăcini în apărarea marilor interese și în fermele și lealele intențiuni ale celor două guverne.

Din Franța.

Camera deputaților. Deputatul Grosjean, naționalist, a depus în camera franceză o moțiune tinzând de a organiza un comitet superior al învățământului pentru a împiedica delațiunea în învățământul public.

Oratorul reproșează d-lui Chaumié, ministrul instrucțiunii publice, de a nu fi pedepsit pe delatori.

Ministrul replică că a procedat în totdeauna după cunoștința sa. Sarcina sa este destul de grea și nu ține câtuși de puțin ca să o asumeze mai departe. (Mișcări diverse).

După observațiunile multor oratori, ia cuvântul dl. Louis, Laferré, radical-socialist, președintele consiliului de ordine al logei Marelui Orient masonic, apără loja și reproșează guvernului de a fi luat măsuri contra funcționarilor care și-a făcut datoria de republican.

Oratorul sfârșește cu aceste vorbe: Fără documentele noastre, țara n'ar fi păzită de armată de o lovitură de stat. (Violente protestațiuni. D. Laferré, retrace aceste cuvinte).

D. Berteaux, ministrul războiului, declară că toate documentele relative la delațiunea în armată au fost arse. (Aplauze pe bancile din stânga).

Ministrul de războiu recunoaște că după 33 de ani, republica n'are încă o armată conform principiilor ei. Constată însă că de 33 ani nu s'a produs nici o lovitură de stat cu toate excitațiunile produse la diferite epoci. Ministrul declară tot deodată că va ști să apere republica.

D. Grosjean își retrage moțiunea.

Dela patriarhie. Din Constantinopol se telegrafează ziarului „Politische Correspondenz“, că din cauza crizei patriarhale legațiunea română din Constantinopol a întrerupt acțiunea sa pe lângă Poartă în favoarea aromânilor.

Aceasta va fi reluată abia după aplanarea crizei.

— Mitropolitul grec din Monastir, Ioachim, a adresat valiului din localitate cererea de a interzice construirea unui zid împrejurul noului cimitir al aromânilor din Monastir.

Valiul a declarat că nu poate interzice aceasta.

— Se telegrafează din Constantinopol că marele vizir și ministrul cultelor au fost chemați în ziua de 29 Novembre st. n. la palat în chestiunea crizei patriarhatului.

A doua zi, 30 Novembre st. n. Patriarhul a remis în această afacere la palat un memoriu confidențial.

Din Bulgaria. Toți învățătorii bulgari din districtele Krupia, Kastoria și din vilaetul Monastir, au fost arestați după ce au fost transportați cu forța la locurile lor natale.

Caimacamul din Demirhissar a oprit pe toți învățătorii bulgari din plasa lui de a mai preda.

Cestiunea cretană. Principele George al Greciei, comisar înalt în Creta, a adresat un memorandum domnilor Delcassé, Zettoni, lord Lansdowne, contele Lamsdorf miniștri ai afacerilor străine ai celor patru puteri protectoare. Se știe, că Austria și Germania s'au dezinteresat complet de cestiunea cretană.

Dela începutul autonomiei, era ușor de prevăzut că în scurt timp se va cere unirea Cretei cu Grecia și că suveranitatea nominală a Sultanului asupra insulei va dispărea mai curând sau mai târziu. Prințul amintește că aceasta este dorința unanimă a administrațiilor sale și că reprezentanții lor au cerut de repetate ori dela puteri această măsură necesară. El crede că turburări grave se pot produce dacă poporul cretan va fi înșelat în speranțele sale și dă a înțelege, că autoritatea sa personală va fi micșorată în cazul când puterile protectoare nu vor face dreptate cretei lui.

Memorandul nu face nici o aluzie la vre-o eventuală demisiune a înaltului comisar. Se pare deci foarte probabil, că cererea sa va rămâne platonice și că trupele internaționale vor continua a ocupa insula și a păzi ordinea până la o dată nedeterminată.

Totuși o revoltă cretană va pune desigur Europa în mare nedomirire și nu e probabil, că trupele franceze, ruse, italiene și engleze vor fi chemate a o reprima.

Din Extremul-Orient.

Situațiunea internă a Japoniei. Înainte de a se declara războiul ruso-japonez erau în Japonia curente ostile războiului și curente pentru războiu. Partidul ostil, ce e drept, era reprezentat de o înfrântă minoritate, de câți-va bărbai ai unei generațiuni ce se stinge, de oameni cărora nu le plac aventurile politice ce se pot să zdruncine temelia unui Stat. În privința acelei minorități cu sentimente patriotice de ne neîndoie, erau partizanii războiului, ultra-naționaliști, cari cântau și predicau războiul pretutindeni, în localurile publice ca și în instituțiunile militare și pedagogice. Ultra-naționaliștii țineau conferințe, făceau tururi, și un comitet din cei mai intrasigenți se alesese ca să forțeze, la rigoare, împrejurările în cât războiul să fie proclamat, lucru ce s'a întâmplat, de altfel. Se înțelege că partizanii războiului știau situațiunea internă a Japoniei, cunoșteau forțele militare, starea financiară a țării lor, dificultățile de ari se va isbi Rusia până la concentrarea forțelor pe câmpul de războiu. Partizanii păcii știau pe de altă parte cum că războiul va dura mult că Japonia va eși sleită din punct de vedere financiar, că va sacrifica lume multă, de aceea se opuneau la declararea războiului. Dar ceea-ce a făcut ca războiul să fie declarat și susținut cu atâtea sacrificii, este faptul că Japonezii au voit să-și asigure pacea în Orient — deci existența lor națională.

Războiul a avut ca consecință că toate spiritele s'au împăcat în Japonia, că partidele s'au potolit, că toată lumea astăzi e de acord în privința războiului. În Parlament ca și armată în sferele diplomatice ca și în sinul poporului entuziasmul pentru războiu nu cunoaște margini. Camera a votat deja un budget de 576 milioane de lei, cheltuieli pentru războiu. În actuala sesiune guvernul va prezenta un budget de 776 milioane, fără ca nimeni să se împotrivescă. Adversarii de ieri, în fața problemei naționale, a cărei soluțiune depinde acum de succesul armelor, conlucrează ca să ușureze sarcina guvernului. Imprumuturile făcute de stat în interior au fost acoperite imediat pe cale privată fără ca să se simtă aproape.

Cu ocazia războiului s'a dovedit că situațiunea financiară a Japoniei nu e tocmai cum se credea, din contră, destul de bună, căci astăzi încă, după atâtea sacrificii, situațiunea economică a statului nu se resimte. Deși cheltuielile sunt enorme, totuși piața nu se resimte, comerțul nu este încâtușat. Populațiunea nu e atinsă, ea își caută de ocupațiunile sale ca mai înainte, iar situațiunea agricolă se prezintă foarte bine, căci venitul recoltelor e cu mult mai bun ca în anii anii, întreace anume valoarea mijlocie cu peste o sută de milioane. În ce privește industria, e la înălțime, iar comerțul exterior e mai bun ca în anii trecuți.

Chiar taxele cari se pun pe unele obiecte de lux nu împovărează întru nimic situațiunea

economică. și poporul, plin de energie, frugal, activ, suportă greutatea războiului fără ca să se simtă aproape, iar guvernul îl face fără esistare.

Războiul ruso-japonez.

Primul ministru al Japoniei, Katsura, a declarat că Rusia o fi văzut acumă că războiul n'o să se încheie prin câte va bătați. Pentru noi războiul acesta înseamnă viață ori moarte, și nici unui din milioanele noastre de frați nu se înșeală asupra seriozității situației. Suntem gata a jertfi până la cel din urmă om și cel din urmă yen. Rușii par a nădejdii din pricina întârzierii căderii Port-Arthurului, că vor izbui și despresura garnizoana. Totul pare a atârna de căderea cetății, eu însă nu mă mângâi cu părerea că războiul s'ar putea isprăvi prin cetății. Dimpotrivă Rusia va avea prilej pentru un plan nou de războiu. Aștept cu curiozitate ideile noi în conducere a războiului de Ruși. Nația japoneză e strâns unită ca un singur om hotărâtă a duce lupta până la capăt. La noi nu e partid al păcii, ci partid al războiului. Starea năuntrică a Japoniei e foarte mulțumitoare. Amândouă partidele au declarat că vor acorda în unanimitate dări nouă pentru purtarea războiului până la capăt. Seiyukai sprijinește guvernul fără condiții, progresiștii propun oare și cari modificări la impozite. Amândouă partidele însă cer o politică energică în chestia Coreei.

— „Lokalanzeiger“ află că din milionul de ruble dat de graful Orlof-Deskof pentru Crucea roșie n'a ajuns nimic la destinație, ci s'a furat tot ca și cele două milioane date de împărăteasa văduvă.

NOUȚĂȚI.

— Sedința Academiei Române. Vineri d. a. la orele 1 a avut loc la Academia română, o ședință publică.

A prezidat d. I. Kalinderu.

A luat parte la această ședință și d. ministru Sp. Haret.

D. St. Hepites a dat a dat câteva explicațiuni asupra unei lucrări a dlui Han, cel mai de seamă climatolog, în care se vorbește de climatologia României.

D. Gr. Ștefănescu a făcut o importantă comunicare asupra rămășițelor lui Dinotierium Giganteum, — găsite la noi în țară, și cari reproduse în gips figurează azi în cele mai mari muzee din străinătate.

D. I. Kalenderu a rostit apoi o cuvântare, aducând elogii dlui Gr. Ștefănescu pentru împlinirea a 40 ani de muncă.

D. Gr. Ștefănescu luă cuvântul pentru a mulțumi; d-sa asigură pe colegii academicieni că va munci și în viitor cu aceiași ardoare pentru progresul științei, în special al geologiei.

Sedința s'a ridicat la orele 2 jum.

— Adunare de protestare în Pecica.

Din Pecica ni-se scrie că fruntașii români d'acolo se agită pentru a pune la cale acolo o adunare de protestare împotriva proiectului de lege alui Berzeviczy. „Am dori însă — ne scrie corespondentul — să fim siguri și de venirea corifeilor din centru“.

Ținerea unei adunări de protestare în Pecica se impune. Românii s-o facă împreună cu Sărbii. Tot așa să se facă și la Nădlac, unde să se mai adauge și aderența Slovacilor. Din Arad, desigur, se vor duce dintre corifei, numai să fie invitați.

— Societatea acad.-teol. „Academia ortodoxă“ pentru literatură, retorică și muzică bisericească în seminarul archidiecezan din Cernăuți. Ni-se scrie: Avem deosebita onoare, de a vă face cunoscut, că la adunarea generală ordinară, ținută Marți în 29 Noembrie st. n. a. e., s'a constitu-

comitetul pe anul administrativ al XXI 1904/1905 în modul următor: **President:** Ioan Berariu. **Secretar I. (externe):** Aurelian Mihaescu. **Secretar II. (interne):** Adrian Sorocean. **Secția literară:** **Presidentul secției și vice-president I:** Avram Imbroane. **Referent și bibliotecar:** Gavril Străinul. **Adlat și econom:** Ilie Păsăilă. **Secția musicală:** **Presidentul secției și vice-president II:** Emilian de Tăutul. **Adlatul I. și controlor:** Ioan Spînu. **Adlatul II. și casar:** Vladimir de Tomiuc.

— **Invitare.** Tinerimea română din Arad și jur are onoare a invita la *convenire socială* ce se va aranja la 10 Decembrie 1904 n. în sala mare a bereriei „Millenium” din Arad.

— **Neerolog.** Ni-se scrie: **Mercuri în 17/30** Noembrie a. c. la orele 8 nainte de amiază a decedat tinerul de bună speranță **Terențiu Bortos** preparand de anul al III-lea, în etate de 19 ani, după un morb greu și îndelungat. În morământarea s'a făcut în 19 Noembrie (2 Dec.) a. c. în cimiterul comunei sale natale V. Bărești **Serviciul funebrel** l-a săvîrșit preotul local I. **Coroiu** cu asistența preoților **Petru Baicu, Alex. Pele** și **Moise Popoviciu**. Pred ca funebrelă a rostit-o părintele **M. Popoviciu**. Public numărös a petrecut pe răposatul la groapă, unde unul din prietini săi, **Corneliu Popoviciu**, învățător în Seghiște, și-a luat remas bun dela răposatul în numele colegilor, prezenți **G. Filip** și **I. Boloș** învățător în jurul Vascului. Mai rostind încă și învățătorul **V. Sala** un frumos discurs ca fost învățător al reposatului, coșciugul e lăsat în mormânt între suspinele părinților și regretele tuturor. Un suflet blând, modest și nobil ne-a părăsit și și-a luat zborul spre sferele cerești, căruia noi din inimă îi cerem: Să-i fie somnul lin și memoria vecnică.

— **Országos Magyar Szövetség și Români.** Sâmbătă în 26 Nov. și-a ținut soc. „Orsz. M. Sz.” a 4-a ședință publică.

„La discuție a luat parte și dl. prof. univ. **Dr. G. Alexici**. Declară dela început că și iubește neamul. „Da! îl iubesc în mod fanatic” (strigăte de eljen. Mi is szeretjük a népet). Nu cunoaște român care să și renege romanitatea. Sunși de aci înainte. Istoria ne-o dovedește aceasta pe deplin. Să nu amintesc decât numai faptul, că din Ardeal s'a pornit regenerarea noastră națională. În trecut am dat noi țării acesteia pe gloriosii **Huniadeșii**; în timpul de față încă progresăm. Statistica e în favorul nostru. Neînțelegerile ar fi fatale. „Permiteți-mi dlor a vă reîmprospăta în memorie povestea lui **Mennenius Agrippa** cu cearta membrilor trușești. Nu uitați că țeara aceasta e un corp a cărui mână dreaptă e poporul românesc. Cel-ce atentează la viața și limba unui po-

por e un ucigaș, care va avea să și deie seamă înaintea tribunalului nepărtinitor al istoriei. Cam aceste le zice d-sa exprimându-și mai departe, convingerea, că să va ajunge bilinguismul, că vor învăța ungurește cei-ce au trebuință de limba maghiară.

Dlul Alexici îi reflectează **Szentkirályi Gyula**, care dupăcum însuși spune, încă de mic copil a fost învățat de părinți să trăiască în bună înțelegere cu naționalitățile, având o soarte comună. Cu toate acestea a avut rol înăsmnat la disolvarea societății academice „**Julia**”. Nu înțelege de ce d-șoarele române înainte de petreceri își coasă pe haine câte o pantlică roșie, apoi una galbină și alta albastră. Cum va fi posibilă o luptă contra dușmanului când sîi aceleiași țări luptă sub drapelul diferite, cântând cântece diferite? D-sa a mai observat în multe case portretul regelui **Carol**. Recunoaște că regele **Carol** e cel mai înțelept domnitor al Balcanului. Merită ca însuși să-l țină pe masa de scris. Dar ce va să zică faptul când o grupă întreagă de oameni o face aceasta?

Un oare care **Eber Ernő** zice că **Românii** ar locui în corturi, iar dela preoți și învățători învăță numai prostii. Ală de necesară înființarea de școli printe naționalități. „*Pop. Rom.*”.

— **Marele furt din muzeul din Timișoara.** La muzeul din Timișoara s'a săvîrșit un însemnat furt de medalii și de monezi vechi.

S'au furat piese de aur de pe vremea împăraților romani **August, Neron, Vespasian, Titu, Domițian, Heliogabal, Dioclețian, Constantin-cel-mare** și una de pe timpul lui **Lisimach**, fără a vorbi de cele datînd de pe vremea împăraților **Germaniei** din veacul de mijloc.

— **Nou avocat român în Sibiu.** Primum următoarele:

Am onoare a vă încunoștiința, că 'mi-am deschis cancelarie advocațională în Sibiu (strada **Pintenului nr. 1**). **Sibiu** Decembrie 1904. Cu stimă **Dr. Ioan Fruma**, avocat.

— **În șase ore — din Europa la America.** **André Gombin**, inginer în Paris, zilele trecute a prezentat unei comisii de experți o invenție, prin care viteza vapoarelor se poate mări în așa grad, în cât se poate percurge calca pe Ocean dintre **Havre** și **New-York** (Europa și America) în timp de 6—7 ore.

— **Memoriile lui Taaffe.** Se depeșează din **Praga**: Ziarul „**Politik**” în numărul de mâine va începe publicarea memoriilor fostului ministru președinte, contele **Taaffe**.

— **O afacere cavalierească.** În urma unei prelegeri a unui profesor de gimnaziu

ofenzatoare pentru memoria fecioarei **Ioana D'arc** s'a iscat o polemie ziaristică violentă între socialiști și naționaliști. Șeful socialiștilor **Jaurès** în urma unui atac al naționalistului **Deroulède**, expulzat din Franța, a provocat la duel pe contrarul său, care din cauza ostrucismului dictat drept pedeapsă nu poate călca pe teritor francez. „**Libre Parole**” publică o telegramă a lui **Deroulède**, care declară că primește provocare sub condițiunea, că **Jaurès** îi va sta la dispoziție undeva afară de Franța. Se vestește că **Jaurès** s'a învoit, și astfel duelul va avea loc probabil la **San-Sebastian** în Spania.

— **Pentru corteși nu este lojă.** Un episod interesant se comunică, petrecut între culise cu ocaziunea meetingului opozițional din **Oradea-mare**, la care a participat și contele **Apponyi**. Șeful opoziției din **Oradea mare**, **Szokoly Tamás** a recercat primăria să pună la dispoziția contelui **Apponyi** loja de gală a teatrului, pentru reprezentațiunea d'asăară. Primarul a refuzat cererea, declarînd că n'are lojă pentru cortești. În chipul acesta **Apponyi** n'a putut merge la teatru.

— **Căsătoria d-rului Iacobsohn!** Abia reabilitat din învinuirea gravă ce plana asupra capului său, și d-rul **Iacobsohn** s'a și grăbit a și reconstitui gospodăria!...

Un personaj demn de toată încrederea și rudă foarte apropiată cu familia **Iacobsohn**, ne încredințează, că noua căsătorie a doctorului e numai o chestiune de câte zile și ea ea se poate considera ca fapt implinit.

Ieri, chiar, s'a săvîrșit în tăcere, la **Ploiești** (România), logodna sa cu o vară depărtată.

Viitoarea mireasă, aduce ea zestre d-rului **Max Iacobsohn**, rotunda sumă de 200.000 lei.

Regretăm că ne-a scăpat din memorie numele miresei. Tot ceea-ce mai putem însă adăoga, e că imediat după terminarea ceremoniei logodnă, noul căsătorit va pleca la Paris, unde se vor stabili pentru mult timp.

Așa noroc ciudat, mai rar!...

— **Cauza morții contelui Kapnist.** Am vestit în numărul nostru de ieri moartea ambasadorului rus la Viena. Ambasadorul Rusiei **Kapnist** a murit în urma unui atac de apoplexie. Acuma cât va timp, ambasadorul a căzut bolnav de o maladie internă, fără ca starea sa să fi fost considerată ca gravă. Alaltă-eri dimineată starea ambasadorului s'a înrăutățit în mod grav și ieri la orele 1 și jum. p. m. contele **Kapnist** a încetat din viață.

Asasinatul din strada Morgei

de

4

Edgard Poe

(Urmare).

— **Pierre Moreau, debitant de tutun** depune că de obicei vindea d-nei **Lespanaye** mici cantități de tabac de nas, și de asemenea a cunoscut-o în cel din urmă patru ani. Era născut în mahala și locuise tot acolo. Reposată și fiica sa locuiau de șase ani în casa, în care s'au găsit corpurile lor; această casă fusese ocupată mai nainte de către un giuvaergiu, care subînchiria caturile de sus. Casa era a d-nei **Lespanaye**. Ea fusese puțin mulțumită de administrația principalului ei chirieș, care lăsa locuințele să se ruineze, și se instalase într-unul din caturi, refuzând de a închiria pe celelalte. Martorul văzuse pe mamă și pe fată de cinci sau șase ori cel mult în anii din urmă: ele duceau o viață foarte retrasă și treceau drept având parale.

„Auzise prin mahala că d-na **Lespanaye** ghicia din cărți, dar nu credea aceasta. Nu văzuse nicl odată întrînd sau ieșind cineva din casă, afară de bătrîna doamnă, fiica sa, din timp în timp un comisionar, și un medic, care venise de opt sau zece ori.

„Mai multe alte persoane din vecinătate au făcut depozițiuni aproape analoge. N'a fost indicat nimeni ca cercetînd casa de obicei. Nu se știe dacă d-na **Lespanaye** și fiica sa aveau neamuri încă în viață. Obloanele ferestrelor de spre

stradă erau mai totdeauna închise. Asemenea cei cari dădeau spre curte, afară de obloanele odăii celei mari dela catul al patrului. Casa era în bună stare, și nu prea vechiă.

— **Isidor Muset, sergent de stradă** depune că a fost chemat în această casă, către trei ore de dimineată, a găsit la poartă vre-o 20 persoane, care cercau să o deschidă; a forțat-o cu baioneta și nu cu un ciocan; n'a întîmpinat nicl o rezistență, după cum s'ar fi așteptat în fața unei porți în două canaturi, care nu era prinsă nicl sus nicl jos. Strigătele au durat tot timpul cât i-a trebuit pentru a deschide poarta, apoi au încetat de odată. S'ar fi zis că țipetele proveniau dela o persoană, care s'ar afla într-o situație violentă și desperată, erau resunătoare și prelungite. ear nu ascuțite și scurte. Martorul s'a pus în capul trupei. Sosind la catul întâiu, a auzit două voci aspre care se certau sgomotos și cu lăutală; una dintre voci era răgușită, cealaltă pițigăiată și cu un timbru de tot ciudat. A putut distinge câteva cuvinte pronunțate de cea dintăiu care vorbea franțuzește. E sigur, că nu era o voce de femeie. Iși aduce aminte de cuvintele *sacre*¹⁾ și *diable*²⁾. Vocea pițigăiată era a unui străin. Martorul nu poate afirma dacă era de bărbat sau de femeie; n'a priceput nicl un cuvînt pronunțat de această voce, bănuiește că era un spaniol. Starea odăii și a corpurilor le-a descris martorul, după cum le-am raportat mai sus.

— **Henri Duval**, vecin, de profesiune argintar, depune că a fost unul din cei dintăiu din

¹⁾ Injurătură.

²⁾ Drac.

trupă, care a pătruns în casă, în genere confirmă mărturia lui **Muset**. Indată ce au forțat ușa, au închis-o din nou pentru a împiedeca lumea să intre, deoarece-ce se formase o îngrămădire destul de mare, cu toată ora înaintată. Vocea ascuțită, după părerea acestui martor, era a unui italian. În ori-ce caz nu era a unui francez. N'ar putea afirma că nu era o voce de bărbat; dar era cu puțință să fi fost de femeie. Martorul nu știe italienește. N'a putut distinge cuvintele, dar a recunoscut accentul limbii italiene. Cunoștea pe d-na **Lespanaye** și pe fiica sa; stătuse de multe ori de vorbă cu una sau cu alta. E sigur, că vocea ascuțită nu era a nici uneia dintre victime.

— **Openheimer, restaurator.** Acest martor s'a prezentat să depună fără a fi fost chemat. Deoarece-ce nu vorbește franțuzește, s'a explicat prin mijlocirea unui talmaciu. S'a născut la Amsterdam. Trecea pe dinaintea casei în momentul, când se auziră țipetele, care au durat mai multe minute. Erau prelungite și resunătoare, semănau cu acelea ale unei persoane, pe care o ucide. El era între aceia, cari au intrat în casă. Mărturia sa se potrivește cu cele precedente asupra tuturor punctelor, afară de o abatere. Este sigur că vocea ascuțită era a unui bărbat, — a unui Francez. N'a putut distinge cuvintele pronunțate, care se urmau repede, într'un ton sgomotos, inegal indicînd frica și poate chiar mânia. Vocea era aspră, da; s'ar putea califica tot așa de potrivit; aspră, ca și ascuțită. Da, era mai curînd o voce aspră. Vocea groasă a pronunțat mai de multe ori cuvintele *sacre*, *diable*, și odată *mon Dieu*.¹⁾

¹⁾ Dumnezeu men.

— **Scrisoarea lui Wilhelm către Francisc Iosif.** Din Viena se anunță, că în cercurile politice austriace se vorbește că ambasadorul Germaniei la Viena contele *Wedel* va înmăna Majestății Sale monarhului un autograf al împăratului Wilhelm, drept răspuns la scrisoarea împăratului Francisc Iosif.

— **Căsătoria moștenitorului de tron german.** Căsătoria prințului de coroană al Germaniei a fost fixată pentru ziua de 23 Martie.

Se vor face serbări la Berlin și Potsdam unde perechea princiară va locui în „Castelul Orașului“ (Stadtschloss).

— **Templul păcii din Haga.** Guvernului îi inspiră multă grijă întrebarea, unde să ridice templul păcii, pentru a cărui zidire cunoscutul miliardar american Carnegie a donat guvernului o sumă considerabilă. Această zidire va avea menirea să servească pentru toți timpul ca loc de întrunire a congreselor de pace și a jurilor internaționale. Săptămâna trecută guvernul olandez a prezentat camerei un proiect de lege, în care propune, ca locul de zidire să se cumpere parte pe spesele statului, parte din suma oferită de Carnegie. Guvernul primădată a cerut dela consiliul urban un loc de zidire pe Praterul din Haga, dar a fost respins cu cererea, de oare-ce consiliul nu permite edificarea aici. În urma asta guvernul a cumpărat pe seama zidirei un loc pe vechia promenadă.

— **Un centenar.** Zilele trecute s'a celebrat centenarul fondării Liceului din Baen. Liceu Malherce prin îngrijirea „Asociației amicale a fostilor elevi“. Instalat în clădirea antică mănăstirii Sf. Ștefan, aproape de biserică cu acest nume, unde a fost îngropat Wilhelm Cuceritorul, liceul din Baen e unul din cele mai frumoase monumente universitare din Franța.

— **Evreii din Rusia.** Guvernul rus a desemnat Evreilor din Rusia europeană 48 de orașe, târguri și comune în care vor putea face comerțul lor. Localitățile deschise Evreilor se află în guberniile Basarabia, Cherson, Kew și Leka-terinoslav.

— **Cât consumă escadra rusă din Pacific.** „*Novoie Vremia*“ arată ce dificultăți enorme are de învins escadra rusă din Pacific în timpul călătoriei sale. Escadra consumă pe zi 3140 de tone de cărbuni, mergând cu viteză redusă; dacă ar fi de trei ori mai mare. Când e la ancoră, escadra are nevoie de 423 tone de cărbuni pe zi, numai pentru luminat, încălzit și distilarea apei de băut.

Escadra a parcurs 1600 de kilometri în cinci zile: apoi a stat la ancoră trei zile pentru

— **Iuliu Mignaud, banchier,** dela casa Mignaud și fiu, strada Lotaringei. Este fiul cel mai mare. Doamna Lespanaye avea oare care avere. El i-a deschis un cont-curent în casa sa prin luna Iulie, sunt opt ani de atunci. Ea depunea adese-ori sume mici. Casa nu-i restituise nimic până cu două zile năntea morții sale, când s'a prezentat în persoană pentru a retrage o sumă de patru mii franci. Această sumă a fost plătită în aur, și un funcționar a fost trimis la dânsa cu banii.

— **Adolphe Lebon, funcționar la d-nul Mignaud și fiu,** depune că în ziua știută a însoțit pe d-na Lespanaye până acasă la dânsa, și a dus suma de patru mii franci în doi saci. Îndată ce se deschisă poarta, domnișoara Lespanaye se arată și îi luă din mână un sac, pe când bătrina doamnă îl ușura de al doilea: le salută și plecă; nu văzu pe nimeni în stradă în momentul acesta. Este o stradă puțin frecventată, un fel de pasaj.

— **William Bird, croitor,** depune că a fost unul din cei-ce au pătruns în casă. Este englez, locuiește în Paris de două ani; el a fost dintre cei dintâi cari au urcat scara. A auzit vocile, care se certau. Vocea groasă era a unui francez. A distins curat mai multe cuvinte, dar își mai aduce aminte numai de unul sau două. A deosebit foarte bine cuvintele *sacré* și *mon Dieu*.

(Va urma).

Trad. Iosif Popescu.

a se aproviziona cu cărbuni. Distanța totală pe care o au de parcurs vasele rusești pentru a se duce până la Revel, în apele Coreene, este de 28.800 de kilometri.

— **Noua lege militară germană.** Efectivul de pace, care azi e de 495,500 soldați se va urca anul viitor cu 10.000 de oameni. Se va avea în vedere noi formațiuni de trupe așa că la 1909, infanteria va avea 633 de batalioane, cavaleria 510 escadroane, artileria 614 baterii, pionierii 20 de batalioane trupele de „tren“, și de comunicațiune 32 de batalioane. Cheltuielile se urca în total cu 73,913,116 mărci dintre cari la început 62,117.470. iar pe fiecare an câte 11,795,646 mărci.

— **Divorțul în Belgia.** Camera reprezentanților a votat prima parte a proiectului de lege modificând procedura actuală a divorțului ce i-a fost prezentată de guvern. Acest proiect impune o perioadă de 10 luni care multiplică șansele de reconciliare între părți. Apoi dă depline puteri unui singur judecător pentru a se pronunța fără juriu.

— **Deținerea unui prinț rus în Drezda.** Prințul rus *Kotzuba* a cerut ceva de cetit dela portarul hotelului, care a oferit prințului un număr din *Simplicissimus*, în care se află o ilustrație, ce reprezintă pe marele domn rus cum își petrece în societatea damelor ușurate.

Prințul Kotzuba a văzut în purtarea portarului o aluziune la persoana sa, punându-se să îmblătească rău pe bietul portar. Afacerea aceasta a ajuns înaintea tribunalului din Drezda, ear prințul a fost deținut. Acum se telegrafează, că tribunalul a lăsat în libertate pe prinț pentru o cauție de 10.000 mărci.

— **Un vot al Camerei Seniorilor Japonezi.** Din Londra se telegrafează, cu datul de 9 Noembrie: Times află din Tokio că camera Seniorilor a decis de a exprima armatei și flotei japoneze recunoștința reprezentanților națiunii pentru faptele lor vitejești.

— **Eserocherie îndrăznească.** Din New-York se telegrafează că faimosul actor *Humbert*, este Miss Leroy Chadwig.

Ea lucrează și cu enorme cecuri false semnate de cei mai mari bancheri.

Banca națională berlineză din New-York a trebuit să se închidă.

Sumele de banî escrocate de d-na Chadwig se urcă la o jumătate milion de dolari.

Se crede că numele de Chadwig e fals și că înșelătoarea este Lydia de Vere, femeia care se servea la înșelătorii de puterea sa hipnotică și făcea să se creadă că posedă enorme depozite de banî, precum și terenuri.

— **Bombardament din văzduh.** Guvernul japonez și-a pus în gând să năimicească pe puternica Rusie cu totul. Astfel decurând a început prin reprezentanții săi tratative, cu inginerul din San-Francisco Dr. August Greth, dacă acesta va fi învoit să pună balonul său inventat de el la dispoziția guvernului. Că ce a fost fundamentul acestor tratative, în privința asta ne dă deslușiri însuși Dr. Greth. Acesta mărturisește, că a inventat un mecanism, cu ajutorul căruia se pot trage de pe balon 20 proiectile de câte 50 funți cu aceeași exactitate, ca și de pe vasele de război. Japonezii voiesc să bombardeze pe Ruși și din văzduh. Dr Greth este învoit să pună construcția sa la dispoziția guvernului făcând probe chiar pe câmpul de război. Noul balon la tot cazul constituie un frumos progres pe terenul tehnicei, dar e întrebarea ce zice la asta conferența de pace dela Haga?

— **Viscole îngrozitoare.** Din Madrid se telegrafează că din pricina marilor viscole din toată Spania, s'au întâmplat adevărate catastrofe.

Sunt mulți morți și răniți în provinciile din pricina prăbușirii caselor.

Miseria este gravă, Regele a dăruit o mare sumă pentru cei păgubiți. De asemenea ziarele deschid subscripții.

PARTEA LITERARĂ.

Alexandri

și

Românii din Bucovina

— *Material biografic* —

(Urmare).

Se vede deci din cele citate, cât de mult l-au impresionat pe Alexandri, convorbirile cu Hurmuzacheștii. Rezultatul practic al acestor înțelegeri a fost între altele colaborarea poetului la ziarul „Bucovina“.

La 4 Octombrie 1848 apare la Cernăuți „Bucovina“, ziar redactat de frații George și Alexandru Hurmuzachi. În programul acestei foi, care avea să fie „defensorul intereselor naționale, intelectuale și materiale a Bucovinei, reprezentantul dorințelor și nevoițelor ei, organul suferințelor și bucuriilor ei“, — frații Hurmuzachi vesteau pe cetitori, că și-au asigurat „colaborarea multor scriitori de talent“, ceea ce-i pune „în plăcută poziție de a împărtăși cetitorilor pe lângă articole de interes comun, și noua producții a literaturii românești.“

Nu putem cunoaște toate puterile de muncă ziaristică de cari se face amintire în acest pasaj. În corpul foi nu găsim articole iscalite decât acele ale redactorilor responsabili. Mai știm — tot dela Porumbescu — că a colaborat la partea politică și Arune Pumnul, venit tot atunci la Cernăuți, din inițiativa lui Hurmuzachi, ca să ocupe catedra de limba română. A mai scris și Baritiu articole politice referitoare la stările din Austria, cum se vede din corespondența acestuia. Alexandri, care e vizat prin cuvintele „nouă producții a literaturii românești“ intră în șirul colaboratorilor abia cu numărul 1 din 1849, publicând poezia *Pasărica* (în volum „Din Moldova 1848“) cu următorul enonim elegant:

Albă pășărica
Ce stai singurică
Lângă cuibul tău
Nu-ți zina senină
Or-nu curge lină
Apa pe parau?

Ce plângi tu cu jale
Vezi soarele tale
Cum se veseleşe
Prin crengile-umbroase
Vezi cât de voloase
Șor și ciripesc.

Ce durere, spune,
Ce dor greu supune
Inimioara ta
De stai singurică
Albă pășărica
Și nu poți cânta?

— Frate în depărtare
O pajura mare
Se nălță merou:
Ghiara-i se lungeste.
Și ochin-î ținteste
Tot spre cuibul meu.

Apa-i lină, frate.
Frunza lui se bate
În codru înflorit
Dar cuibu-mi jos cade
Că de mult îl roade
Un șerpe cumplit“.

Aluziile la stările politice și în deosebi la soarta Bucovinei sunt de tot transparente. Redactorii observară cu drept cuvânt în nota dela sfârșitul poeziei: „Socotim de prisos a chema luarea a-minte a cetitorului asupra alegoriei cuprinse în această poezie, eșită din condeiul unuia din cei mai slăviți poeți românești“.

De aci înainte „slăvitul poet“ continuă a colabora sistematic. Urmează una după alta poeziile „Lăcrămișoarele“, „Strigoiul“, „Adio la Moldova“ și „Adio la mormântul lui Grigore Romalo“, această din urmă cu o scrisoare, pe care o reproducem în întregime, fiind un episod necunoscut din mișcările politice dela 1848 în Moldova:

„Soțul nostru de emigrație, fratele nostru Gr. Romalo e în agonia morții. — scrie Alexandri. Martir al libertății el își dă sufletul poate în ora aceasta pe patul unui spital. Jertfă a cruzimii lui Mihail Sturza, unul din cei mai buni tineri ai Moldovei piere acum în amarul străină-

tătei, departe de familie, departe de patrie și cele de pe urmă a lui cuvinte sunt pentru nenorocita țeara noastră.

„Mor zice el — cu jale că nu m'a ajutat soarta să-mi dau viața pentru fericirea patriei mele“.

„Știu că Gr. Romalo este unul dintre tinerii prinși și legați de cârmă vitejii fi ai lui Mihail Sturza în seara de 29 Martie 1848. El a fost maltratat mai crud decât toți ceilalți de către armăuții nămiți de Curte. Cu capul spart, cu pieptul zdrobit de straturile puștilor so'dățești, plini de răni și de sânge, el a fost trit de pâr până la casarmie și de acolo trimis la Măcin.

„Umezeala închisorii și lipsa de grijă sporind și înveninând durerile ce pătimea sârmanul nostru amic din seara războiului hotești a lui Beizadea Gr. Sturza, o boală grozavă s'a incubat în pieptul său, o boală de care om nu scapă, oftica. Și acum acest rău nevindecabil s'a descărcat cu atăta furie în plămâni săi, că în câte-va zile el a ajuns pe malul mormântului. La noapte, sau mâine poate, el va cădea înăuntru pentru vecinicie.

„Bucure-se Sturza, văzând cât de bine a izbutit a pune virf nelegiuirilor sale de 15 ani, prin moartea unui fiu al Moldovei, prin desperarea și doliul unei familii întregi. Dar de mai este o dreptate în cer, fantasma lui Gr. Romalo, va sta neconținut în ochii lui M. Sturza, și-l va sili să dea seamă lui D-zeu“.

Tot acolo, cu data de 31 Maiu 1849 Alexandri scrie despre acelaș caz:

„Fratele nostru s'a săvârșit astă-noapte pe la trei ore, în spitalul francez din Pera.

„In această casă numai el a putut găsi grijele trebuincioase unui bolnav, căci rudele lui de la Fanar nici n'au voit să-l primească în casele lor de frica molipsirei boalei. Iată cum ne plătesc Grecii, cărora noi Românii le deschidem brațele de atâtea veacuri.

„Gr. Romalo a murit în vîrsta de 29 ani cu gândul la patria sa. Încă unul de ai noștri care ne lasă! Încă o rază de sperare a Moldovei care vine! Poate o rază, noi toți emigranții români locașul său de moarte“).

(Va urma)

TELEGRAME.

— Dela războiul ruzo-japonez. —

Asediarea Port-Arthurului.

Londra, 5 Dec. „Daily Telegraph“ vestește din Tși-fu cu datul de 5 c: *Japonezii au reușit să ducă pe colina de 203 metri tunuri grele precum și pe dealul care este situat la ost de fortul Isetșan.* Rușii trag în continu foc asupra acestei poziții japoneze.

Tot acelaș ziar anunță din Sanghal, că *Japonezii au cucerit și dealul de 300 metri care se află la sud de colina de 203 metri.*

Din Mandciuria.

Londra, 5 Dec. Din Petersburg se telegrafează, că conform veștilor din Muden coloana lui Rennenkampf a gonit pe Japonezi din jurul Inșahonșu și Tatișinșang. La sud de Lidianton cavaleria de cazaci a surprins tabera japoneză, măcelărind mulți Japonezi și luând pradă 8 tunuri.

Petersburg, 5 Dec. Generalul Saharov telegrafează cu datul de azi: Noaptea la 4 oare o trupă de voluntari japonezi a încercat să rupă sârma de fer lângă satul Nintsiopu, dar i-am alungat făcând pe un Japonez prinsonier. Azi n'a sosit știre despre vre-o luptă.

Neutralitatea Angliei.

Londra, 5 Dec. Ministerul de externe a interzis societăților de navigație britanice furnizarea de carbuni pe seama beligeranților. În urma acestui ordin *Căpitan Menzely*, care era încărcat cu carbuni, a fost silit să-l descarc. Acest vapor în timpul din urmă a furnizat carbuni pe seama vaselor de comerț ruse și astfel mediat și pe seama flotei Baltice. Ordinul ministerului de externe nu interzice însă transportul imediat de carbuni în porturi rusești și japoneze.

Din Franția.

Chestia separării bisericii de stat. Comisiunea camerei pentru discutarea proiectului relativ la separațiunea bisericii de stat a adoptat proiectul guvernului respins de curând. Minoritatea a protestat contra acestui sistem de a reveni asupra unui vot emis.

Din Maceonia. Din Salonic se telegrafează, că bantue acolo o tempesta teribilă. Multe vapoare au fost avariate. În baia Mersina s'au înecat 36 de vase cu pânze.

Vaporul turcesc „Nicolae“ s'a scufundat aproape de Charksky.

Echipagiul a scăpat.

Felurimii.

— **Paname în Rusia.** Un corespondent din Petersburg al unui ziar berlinez dă un tablou interesant asupra situației din Rusia în urma războiului cu Japonia. Mai ales interesantă este partea aceea a spuselor sale, în care se face vorbă de panamele din Rusia, în care este amestecată și *panama*. Pentru mulți generali pensionați actualul război este un izvor adevărat de cășug. Ei umblă aproape din casă în casă vinzând opuri de lux în scopul colectării de bani pe seama celor răniți. Aceste cărți cari nu valorează nici 10 ruble sunt plătite cu câte 40—60 ruble.

Ba nici generali din serviciu nu se lăsa mai pe jos. Și ei poartă grijă de buzunarul lor. Zilele trecute trei generali au comandat dela o fabrică de conserve mai multe mii de lazi de conserve pentru armată; în ziua următoare cei trei generali s'au prezentat pe rând la fabrică deciarând, că lor are să le mulțumească comandașii făcute. De sine înțeles, că toți trei au ecrut procentul ce li se cuvine. În urma asta șeful firmei a spus că din patriotism a furnizat conservele pentru prețul de fabrică, deci regretă că percente separate nu poate acorda. Mai multe firme fără conștiință comit abuzuri neierlate prin împrejurarea că acordă percent încredințatilor guvernului. Dar cea mai mare înșelăciune s'a descoperit acum cu transportarea trupelor pe câmpul de război: o firmă din Varșovia a furnizat pe sama soldaților 10.000 părechi de cisme, cari nu erau cusute, ci numai lipite. Și asta nu este o facțiune, ci trist adevăr.

Comisia, care angajează și trimite medicii militari în Extremul-Orient, este mult-puțin coruptibilă. Pretutindeni produce mare senzație, că sunt trimiși pe câmpul de luptă medicii evrei și germani. Ansa la asta a dat o epistolă a șefului corpului medicilor, care „din întâmplare“ a ajuns în mâinile lui Kuropatkin. În această epistolă chirurgul suprem scrie, că medicii ruși nu plătesc o ceapă degerată. Kuropatkin a remis această epistolă țarevnei văduve, care a căutat să ajute pe cât s'a putut. Resultatul a fost că nu s'au trimis pe câmpul de război medicii ruși, ci ovrei și nemți.

Între cei aflați de apți era și fiul unuia dintre cei mai avuți comercianți din Petersburg. În ziua examinării un membru preatnțelept al comisiunii a mers în prăvălia tatălui medicului și a ales marfă de vre-o câteva sute de ruble, pe care a trimis-o acasă ca să-și aleagă. Nu trebuie să o accentuăm în deosebi, că nici marfa, nici banii n'a primit respectivul negustor. Medicul n'a fost trimis pe câmpul de război din cauza că s'a constatat că este bolnav. Și aceste lucruri scandaloase se repetesc în sute de variații în Rusia chaotică.

Judecata unui pașă. În anii trecuți într'un oraș din partea de mează-noapte a Turciei europene, doi Bulgari creștini, se duseră înaintea pașei turcesc. Pricina între ei era următoarea: Bătrânul clădise o casă și se mută în partea de jos a casei. Curind după aceasta însă, tînărul se căsătorii și ceru sus și tare, ca să-l lase să locuiască el în partea de d'asupra a casei și tatăl său în cea de jos. Și neputându-se învoi cu nici un pret, se înfătoșară înaintea pașei. Pașa ascultând ponosul întrebă pe cel tînăr:

— Unde vrei să locuiești?

— În partea de-asupra, răspunse acesta

— Aceasta însă nu-i cu dreptate, adăogă Pașa.

— Eu cred tocmai din contră, zise tînărul fiindcă eu sunt mai tînăr.

Pașa rămase cîtăva vreme gînditor, apoi îi zise:

— Acum, închină-te după religia voastră de ghiaur, și rostește rugăciunea, pe care o ziceți voi în fiecare zi!

Tînărul făcându-și cruce zise:

— Stai, zise Pașa. Pe cine ai pomenit, când aveai mîna pe frunte?

— Pe tatăl!

— Dar cînd aveai mîna de desubt?

— Pe fiul!

— Pe fiul! Ei bine, urină Pașa, tatăl e d'asupra și fiul de desubt! Acum mergeți acasă și vă țineți de judecata asta: tatăl să stea d'asupra și fiul în partea de jos a casei, căci această judecată e făcută tocmai după legea voastră!

Și în felul acesta, procesul dintre tată și fiu se sfîrși, încredințat fiind acum tînărul despre cererea dreaptă a tatălui său.

POȘTA REDACȚIEI.

„Pastrarea“ poveste humoristică, nu se poate publica.

Nicolau Papp Armindea. Adresați-vă la autor: Tit Luculescu pretor Borosjenő.

Bibliografie.

A apărut:

În editura tipograf. M. C. Gheorghiu din Piatra-N., a apărut:

Hedda Gabler, dramă în 4 acte de celebrul scriitor Henrik Isben, tradusă în românește de cunoscutul și mult apreciatul publicist, B. Marian.

Cartea costă micul preț de 60 bani, și se vinde în folosul școlii de meserii din Piatra-N.

Conținutul: Nr. 11 din Revista „Convorbiri Literare“ anul 38. 1904:

Cuprinsul. S. Pușcariu. — Ortografia revizuită a Academiei Române (scrisoare către D. Ioan Bogdan).

V. Părvan. — Un vechiu monument de limbă literară românească (1639—1668).

H. Frolo. — Prometeu înălțuit (tragedie de Eșhil. — Studiu).

G. Bogdan Duică. — Relativ la un izvor al lui Vasile Alexandri.

Mihail N. Popescu Colibaș. — Data nașterii lui M. Eminescu.

Ion S. Floru. — Constituția istoriei ca știință (studiu asupra operei dlui A. D. Xenopol: „Principiile fundamentale ale istoriei“).

M. Dragomirescu. — Carmen Sylva.

Bibliografie.

Întăia carte de cetire pentru învățarea limbii maghiare, în folosul școlilor populare române întocmită pe baza planului ministerial de învățământ de Ioan Roman. Edițiunea a patra. Prețul 30 fil. Se poate comanda la librarul Ij Klein Mór Arad.

Reuniunea învățătorilor români, revistă lunară. Nr. 4 redactată de vicepreședintele Reuniunii dl Iosif Moldovan. Conține: „Săracia și avuția“ disertație de George Furcar asesor consistorial, Informațiuni: Conferința de toamnă a învăț. rom. protop. Arad, ținută în Băntia, Escursiunea științifică la Mezöhegyes, Sprijinitorii învățătorilor, Promovare etc.

1) Cele două scrisori sunt publicate — fără semnătură — împreună cu poezia „Adio la mormântul lui Romalo“ în *Bucovina* 1849 p. 123, însoțite de următoarea notă a Redacției: „Un mult prețuibil amic al nostru din Moldova ne trimise următoarea scrisoare din Constantinopol, care spre a noastră părere de rău ne ajunse prin întâmplare atât de tîrziu“.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 filer. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma, în Schematismul arhidiecezei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagului, Silvașului și Belgradului, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. Episcopii P. P. Aron și Dionisie Novacovic, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 filer. (pentru România 5 lei).

8. Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți se pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înaintea, — ori contra rambursă.

390 — 19

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor-proprietar: George Nichia.

INSERTIUNI și RECLAME.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că dela 1 Dec. a. c., toate mărfurile se vor vinde pentru un preț general, și în fiecare cas acord rabat separat.

441

Cu deosebită stimă:

NADLER LAJOS

— Magazin de trusouri pentru bărbați și dame. —

ARAD, Piața Andrassy Nr. 16.

Telefon 651.

În Ardeal, într-un ținut curat românesc, în care se țin târguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vânzare o farmacie care face circulație de șeasă mii coroane, cu șeaptesprezece mii coroane. Informațiuni se pot afla la administrația ziarului nostru.

436

Igaz Sándor

382

ciasornicar și giuvsergiu.

== ARAD, Piața Libertății ==

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căleat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Primul

și singurul institut de specialitate p. spălarea și curățirea rufelor

al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

— Post de contabil. La „Agricola“ din Hunedoara s'a scris concurs pentru postul de contabil cu salariu anual de 800 cor. și tantiema statutară. — Salariul se va urca în raport cu prestațiunile alesului. — Termen de concurs 15 zile. — Avis tinerilor nostri.

434.—

Prima Soc. de Credit Funciar Român din București.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința deținătorilor de scrisuri funciare rurale 4% și 5% că plata cuponului de 1 Ianuarie 1905 și a scrisurilor funciare eșite la sorti se va face cu începere de Luni 11/14 Noembrie a. c.

416

Direcțiunea.

Compactor român în Arad.

Subscrișul îmi iau voie a aduce la cunoștința onor. public român, că reîntors din străinătate m'am stabilit în Arad, str. Weitzer János Nr. 7, unde mi am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

arăngiat cu mașinile cele mai nouă și mai perfecționate, sunt în plăcuta poziție a efectui ori ce lucrări atingătoare de această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături protocoale p. cancelarie, cărți bisericești, cărți de rugăciuni pentru prea onorații domni preoți, în tomuri singuratic ori în cartii de ori-ce mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

În speranța, că onor. public român îmi va oferi binevoitorul concurs, rămân

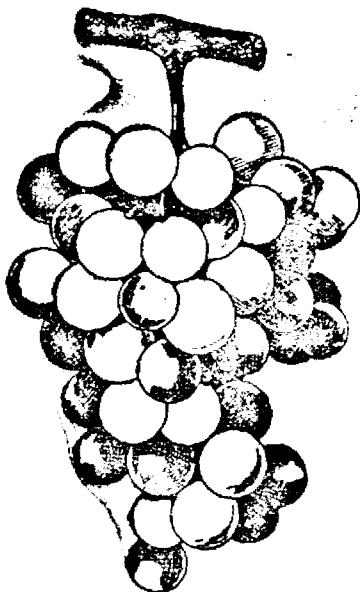
Cu distinsă stimă

Iustin Ardelean,
compactor.

Plantațiune de vie
cu ocaziunea Mileniului maghiar Nagyösz.

420

Prețurile cele mai căutate.

Prețurile cele mai căutate.

Struguri frumoși, dăinuitori
va avea cel ce va cere gratuit catalogul cu prețuri al culturii de vițe de vie celei mai mari maghiare, care a fost întemeiată cu ajutor de stat și stă sub supraveghierea statului.

CIOBAN și NADRA

maestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Vindecarea deplină

a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gîngășă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul locului, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu singuranță afla și calea pe care ai ajuns la vindecarea reîntors, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și deserie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslășirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, au la sece scrisorile se ard rere aspresă se reîntors.

Un astfel de leacitor și curător e institutul special al drului Palóc, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslășiri asupra vieții sexuale unde l se curăță sângele bolnav, nervii l se întăresc, trupul tutreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Palóc vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sîu proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmarile onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sînge, de piele și toate boalele ce se țin de organele sexuale femeiești. Pentru femei e saie de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palóc dela 10 ore în. a până la amiază.

Adresa: Dr. Palóc medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10.

227

Tigle Cărămizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micalaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

293

— ARAD, BIUROUL CENTRAL.

ARAD, Hălter Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plată, prețuri echitabile.

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mâni. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

⊗ ⊗ **Efect instantaneu.** ⊗ ⊗

Prețul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

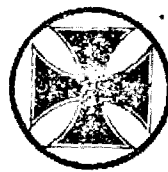
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tîuituri de ureche, bătăie de inimă, agitații de inimă, astma, suzul greu, agitații de stomac, lipsa noptii de mâncare, răceala la mîni și picioare, stîbirea peste tot, reuma, podagra ischias, umedii la pat, influența, înecunia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sîngelui și contra multor altor boale, care la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Înșurirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omeneasc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afecțioase, eacă pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurierei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii, cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care stă în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și testințele extraordinare a crucii mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copil și la femei de cești-
— rusie foarte slabă. —

Locul central principal de vânzare și expozare pentru țara și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42. / X
colțul str. Kálmán.

TIPOGRAFIA „TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebreale, cărți de vizită, etc. etc.

⊗ ⊗ **Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.** ⊗ ⊗

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.